

شهادت؛ فخر اولیاء الله و آرزوی سالکان الی الله

محمد حسین زارعی رضائی

گروه آموزشی الهیات و معارف اسلامی، دانشگاه فرهنگیان

خداست. هر کس را اجازه ورود به آن وادی نمی دهند. تشریف به این شرافت عظما و افتخار ماندگار مجاهدت فی سبیل الله، بلکه ورود به وادی جهاد، ویژه اولیای برگزیده الهی است، چنان که مولای متقیان حضرت امام علی (ع) می فرمایند: «إِنَّ الْجِهَادَ بَابٌ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ فَتَحَهُ اللَّهُ لِخَاصَّةِ أَوْلِيَائِهِ، وَهُوَ لِبَاسُ التَّقْوَى، وَدُرْعُ اللَّهِ الْحَصِينَةُ، وَجُنَّةُ الْوَثِيقَةِ» (همانا جهاد یکی از درهای بهشت است که خداوند آن را برای اولیای خاص خود گشوده است. جهاد جامه تقوی و زره استوار خداوند و سپر محکم اوست) (نهج البلاغه/ خطبه ۲۷).

هدف از جهاد و مبارزه، در نگاه خداجویان، خلق عزت و عظمت برای اسلام و انسانیت است، چنان که پاره تن و جان رسول خدا حضرت فاطمه زهرا (س) می فرمایند: «جَعَلَ اللَّهُ الْجِهَادَ عَرًّا لِلْإِسْلَامِ» (خداوند جهاد را جهت عزت و سرفرازی اسلام مقرر فرموده است) (احتجاج طبرسی، ج ۱، ص ۲۵۸). فرهنگ شهادت در بطن جهاد پدیدار می شود؛ پس شهیدان با ریخته شدن خون خود درخت تنومند اسلام و انسانیت را آبیاری می کنند و بر همین مدار است که به فرموده امام سجاد (ع): «أَنَّ الْقَتْلَ لَنَا عَادَةٌ، وَكِرَامَتُنَا مِنَ اللَّهِ الشَّهَادَةُ» (کشته شدن [در راه خدا] عادت ما و شهادت کرامت ما از سوی خداست) (بحار الانوار، ج ۴۵، حدیث ۱۱۸). اینکه امام شهیدان خمینی (ره) کبیر می فرمایند: «شهید در فقه مسمی مستانه شان و در شادی وصولشان عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ» اند؛ و از نفوس مطمئنه ای هستند که مورد خطاب فَادَخِلِي فِي عِبَادِي وَادَخِلِي جَنَّتِي^۱ پروردگارند. اینجا صحبت عشق است و عشق و قلم در ترسیمش بر خود می شکافد» (صحیفه امام خمینی، ج ۲۱، ص ۱۴۷)، نشان از این دارد که شهادت بالاترین درجه تقرب الی الله است که هر کس به اندازه ظرفیتش به آن واصل و نائل می شود.

ما بی دلان مست دل از دست داده ایم

همراز عشق و هم نفس جام باده ایم

چون لاله می مبین و قدح در میان کار

این داغ بین که بر دل خونین نهاده ایم

پاییز فصل خزان سبزه ها و ریزش برگ هاست؛ اما پاییز ۱۴۰۳ ش همچون تابستان گرمش که با ریخته شدن خون سردار سرفراز اسلام جناب آقای اسماعیل هنیه جوشان شد، به بهار رشد و شکوفایی لاله های خونین مقاومت و جهاد در راه دوست مزین و در باغ زیبای شهادت باز شد. شهادت این بار یکی از عزیزترین سلاله های زهرای اطهر (س)، سید و مولای مقاومت، جناب سید حسن نصرالله را به زیبایی در آغوش کشید و قبیله خاکیان را از فیض حضورش محروم کرد. در ششمین روز پاییز ۱۴۰۳، خبر شهادت سید مقاومت دل همه شیفتگان جهاد و شهادت را با خود برد و شکوه و عظمت کشته شدن در راه خدا را در قلب های مالمال از شوق دیدار حق به آتش کشید.

اگر نبود یاور به اینکه قرآن با بیان صریح و قاطع می فرماید: «وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ» (و هرگز گمان مبر آنان که در راه خدا کشته شدند مرده اند، بلکه زنده اند و نزد پروردگارشان روزی داده می شوند) (آل عمران/ ۱۶۹)، جا داشت هر سالک طریقی و هر آزاده فهیمی از این خبر از غبطه و غصه دق کند و آن عزیز سفر کرده را در این مسیر همراه و همگام شود. شهادت جناب سید حسن نصرالله و جناب یحیی سنوار خون تازه ای بود که به مقاومت لبنان و فلسطین تزریق شد.

اگر نبود اینکه پیامبر گرامی اسلام (ص) شهادت را سرفرازترین نوع کشته شدن می دانست، چنان که می فرماید: «أَشْرَفُ الْقَتْلِ قَتْلُ الشَّهَدَاءِ» (سرفرازترین نوع کشته شدن، کشته شدن شهیدان است) (بحار الانوار، ج ۷۷، ص ۱۳۳)، واقعاً جا داشت فقدان این عزیزان شهید هر انسان آزاده ای را از پای درآورد. شهادت پاداش و مزد جهاد در راه



در گرو باور و تلاش در جهت آن باور است).

برخی ممکن است اشکال کنند که با این همه توصیف از شهادت و شهیدان، چرا حدیث نورانی «مداد العلماء افضل من دماء الشهداء» (شیخ صدوق، ج ۴، ص ۳۹۹)، قلم عالمان را بر خون شهیدان ترجیح می‌دهد؟ پاسخ این است که جوشش خون شهدا ثمرهٔ مداد عالمان خداترسی است که سختی سنگربانی و پاسداری از علوم اسلامی را بر خود هموار کردند و در انتقال این میراث گران‌بهای الهی به نسل‌های بعدی از هیچ‌گونه مجاهدت و ایثاری دریغ نکردند. آن‌ها معلمان جهاد و مقاومت و شهادت و قطعه‌قطعه‌شدن در راه حق و حقیقت بودند. معلم مؤمن و انقلابی امروز نیز اگر دانش‌آموزان خود را با فرهنگ مترقی مقاومت و جهاد فی سبیل‌الله آشنا کند و شهد شیرین این طریق الی‌الله را بر جان متربیان خود بنشاند، در اجر و پاداش با مجاهدان و شهدا شریک و سهیم است.

پی‌نوشت‌ها

۱. بخشی از آیه ۱۶۹ سورة آل عمران: «نزد پروردگارشان متعین خواهند بود».
۲. سورة فجر، آیات ۲۹ و ۳۰: «در صف بندگان خاص من درآی، و در بهشت رضوان من داخل شو».
۳. «قف دون رأيك في الحياة مجاهدًا..... ان الحياة عقيدة والجهاد» (در زندگی پای عقیده‌ها بایست و در راه آن تلاش کن)، این شعر سرودهٔ یکی از شعراي معاصر مصری به نام احمد شوقی است و حدیث منقول از امام حسین (ع) نیست (موگهی، عبدالرحیم؛ مجلهٔ مبلغان، شماره ۳۹).

منابع

۱. قرآن کریم؛ ترجمهٔ آیت الله ناصر مکارم شیرازی، ۱۳۷۳، چاپ دوم، قم: دارالقرآن الکریم (دفتر مطالعات تاریخ و معارف اسلامی).
۲. ابن بابویه قمی، محمد بن علی، مشهور به شیخ صدوق، ۱۴۱۳ق، من لا یحضره الفقیه، تصحیح: علی اکبر غفاری، چاپ دوم، قم: دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعهٔ مدرسین حوزهٔ علمیهٔ قم.
۳. حافظ، شمس‌الدین محمد، ملقب به لسان‌الغیب، ۱۳۶۶ش، دیوان حافظ شیراز، تصحیح: تیمور برهان لیمودهی، چاپ چهارم، تهران: کاویان و کتابفروشی نیما.
۴. خمینی؛ سید روح‌الله، ۱۳۷۸ش، صحیفهٔ امام خمینی؛ تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره).
۵. سعدی شیرازی، مصلح بن عبدالله، ۱۳۸۳ش، کلیات سعدی، به اهتمام: محمدعلی فروغی، چاپ سیزدهم، تهران: امیرکبیر.
۶. شریف‌الرضی، محمدبن حسین، ۱۳۹۱ش، نهج‌البلاغه، ترجمه: مرحوم محمد دشتی، چاپ سوم، قم: مؤسسه تحقیقاتی امیرالمؤمنین (ع).
۷. طبرسی، احمدبن علی، ۱۴۰۳ق، الاحتجاج علی اهل اللجاج؛ تصحیح: محمدباقر خراسان، چاپ اول، مشهد: نشر مرتضی.
۸. مجلسی، محمدباقر، ۱۴۰۳ق، بحار‌الأنوار، چاپ دوم، بیروت: دار احیاء التراث العربی.

ای گل تو دوش داغ صبحی کشیده‌ای
ما آن شقایقیم که با داغ زاده‌ایم

(حافظ)

بی‌حسرت از جهان نرود هیچ‌کس به در
إلا شهید عشق به تیر از کمان دوست

(سعدی)

این حکایت نمی‌ازیم معارف ناب اسلام عزیز است که از خروارها گنجینهٔ تمام‌نشدنی دین و معرفت در ادای دین به ادبیات جهاد و شهادت به رشتهٔ تحریر درآمد. در مکتبی که افتخار جهاد و شهادت همهٔ اولیا و امامان آن را در بر گرفته است، طبیعی است که فرزندان نیز از این میراث بی‌بدیل بهره‌مند شوند. در این مرام دیگر جایی بر شک و شبهه دربارهٔ فریضه‌بودن و فضیلت‌داشتن جهاد و شهادت نمی‌ماند. پویایی مکتب اسلام ناب محمدی (ص) به همین جهاد و شهادت است و چه زیبا فرمودند امام شهیدان حضرت روح‌الله: «بکشید ما را، ما زنده‌تر می‌شویم» (صحیفهٔ امام خمینی (ره)، ج ۷، صص ۱۸۲-۱۸۴) و چه ساده‌اندیش و کوردل اند کسانی که با دیدن اثرات و برکات نهضت خونین عاشورا هنوز پیروزی را در غلبهٔ شمشیر می‌بینند و کار مقاومت را با شهادت سلیمانی‌ها و نصرالله‌ها و سنوارها و هنیه‌ها و امثالهم تمام‌شده می‌دانند. چند بار می‌بایست این شجرهٔ طیبه نشانگر آیهٔ «اصلها ثابت و فرعها فی السماء» (ابراهیم/۲۴) باشد، تا دنیازدگان عالم بفهمند که وعدهٔ خدا همیشه صادق است. اگر این وعده‌ها صادق نبود، نه نامی از علی بود و نه فاطمه! نه ذکر از حسن می‌شد و نه حسین! اگر این وعده‌ها صادق نبود، امروز معاویه‌ها و یزیدها مورد تأیید بودند. حضرت فاطمه زهرا (س) که به فرمودهٔ امام زمان (عج) برای ایشان اسوهٔ حسنه است، در کنار همهٔ صفات معصومان‌ه‌اش و علی‌رغم بی‌قبر و بی‌نشان‌بودنش، نامش زنده ماند تا به همهٔ عالمیان وادی خاک ثابت شود شرط زنده‌ماندن، پای دین خدا و ولی خدا ماندن و جهاد کردن و از جان گذشتن است که «أَنَّ الحیة العقیده والجهاد» (همانا زندگی